

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 147g/2018

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi
de la articolul 186 alin. (10¹) pct. 2) din Codul de procedură penală
(*aprobarea demersului procurorului de prelungire a termenului
arestului la domiciliu*)

CHIȘINĂU

30 octombrie 2018

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 147G/2018
(APROBAREA DEMERSULUI PROCURORULUI DE PRELUNGIRE A
TERMENULUI ARESTULUI LA DOMICILIU)

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Igor DOLEA,
dlui Victor POPA,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *grețier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 25 octombrie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 30 octombrie 2018 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „în temeiul ordinului emis de Procurorul General” de la articolul 186 alin. (10¹) pct. 2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, ridicată de către dl avocat Alexandru Bot, în dosarul nr. 16rj-614/18, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 25 octombrie 2018 de către un complet de judecată din cadrul Curții de Apel Chișinău (format din dnii judecători Iurie Melinteanu, Ghenadie Lîsîi și Ion Bulhac), în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Din materialele dosarului rezultă că pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află o cauză penală în cadrul căreia se examinează învinuirea adusă dlui Vladimir Tabunșcik de către Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS), referitoare la comiterea de către primul a infracțiunii prevăzute de articolul 191 alin. (5) [*Delapidarea averii străine în proporții deosebit de mari*] din Codul penal. De asemenea, din materialele dosarului rezultă că în privința dlui Vladimir Tabunșcik a fost aplicată și ulterior prelungită de câteva ori măsura arestului preventiv, aceasta fiind înlocuită recent cu măsura arestului la domiciliu.

4. Pe 8 septembrie 2018, un procuror din cadrul PCCOCS a depus un demers la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, prin care a solicitat prelungirea măsurii arestului la domiciliu în privința dlui Vladimir

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 147G/2018
(APROBAREA DEMERSULUI PROCURORULUI DE PRELUNGIRE A
TERMENULUI ARESTULUI LA DOMICILIU)

Tabușcîk. Demersul în discuție este semnat de procurorul care l-a depus și încuviințat de către Procurorul general.

5. Prin încheierea din 12 septembrie 2018, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a admis demersul procurorului și a prelungit termenul de menținere a dlui Vladimir Tabușcîk în arest la domiciliu pentru un termen de 30 de zile. Nefiind de acord cu soluția instanței de judecată, dl avocat Alexandru Bot a declarat un recurs prin care a solicitat casarea încheierii din 12 septembrie 2018 și respingerea demersului depus de către procuror, deoarece este nefondat.

6. În cadrul examinării recursului de către instanța de apel, dl avocat Alexandru Bot a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „în temeiul ordinului emis de Procurorul General” de la articolul 186 alin. (10¹) pct. 2) din Codul de procedură penală.

7. Prin încheierea din 2 octombrie 2018, Curtea de Apel Chișinău a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării ei.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

9. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 186 Termenul ținerii persoanei în stare de arest și prelungirea lui

„[...]”

(10¹) Demersul procurorului de prelungire a termenului arestării preventive urmează a fi încuviințat în scris de către:

1) procurorul ierarhic superior – în cazul în care se solicită prelungirea arestării preventive pentru un termen mai mare de 3 luni și, respectiv, pentru un termen mai mare de 2 luni, în cazul minorilor;

2) Procurorul General sau de către un adjunct **în temeiul ordinului emis de Procurorul General** – în cazul în care se solicită prelungirea arestării preventive pentru un termen mai mare de 6 luni și, respectiv, pentru un termen mai mare de 4 luni, în cazul minorilor.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că textul „în temeiul ordinului emis de Procurorul General” de la articolul 186 alin. (10¹) pct. 2) din Codul de procedură penală permite Procurorului general să încuviințeze demersul procurorului de prelungire a termenului arestării la domiciliu fără a întocmi o ordonanță separată prin care să-și motiveze decizia. De asemenea, autorul excepției menționează că legea procesual-penală nu include la articolul 6 „ordinul” în lista actelor procedurale. Mai mult, autorul face referire la prevederile tezei a II-a a articolului 255 alin. (1) din Codul de procedură penală, potrivit cărora fiecare dintre acțiunile sau măsurile procesuale dispuse de către organul de urmărire penală trebuie motivate în mod separat.

11. Prin urmare, autorul excepției consideră că textul legal criticat este contrar dreptului la un proces echitabil, deoarece îi permite Procurorului general să aprobe demersurile de prelungire a termenului arestului la domiciliu fără să întocmească un act procedural separat prin care să-și prezinte motivele soluției alese.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea observă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de către dl avocat Alexandru Bot, în dosarul nr. 16rj-614/18, pendinte la Curtea de Apel Chișinău, este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „în temeiul ordinului emis de Procurorul General” de la articolul 186 alin. (10¹) pct. 2) din Codul de procedură penală.

16. Cu privire la incidența normei contestate la soluționarea cauzei, Curtea observă că din prevederile articolului 186 alin. (10¹) pct. 2) din Codul de procedură penală rezultă că în cazul în care se solicită prelungirea arestării preventive pentru un termen mai mare de 6 luni și, respectiv, pentru un termen mai mare de 4 luni, în cazul minorilor, Procurorul general fie încuviințează direct demersul procurorului, fie emite un ordin prin care împuternicește un adjunct al său să realizeze această atribuție.

17. În prezenta cauză, deși demersul procurorului nu s-a referit la prelungirea arestului preventiv, ci la prelungirea arestului la domiciliu,

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 147G/2018
(APROBAREA DEMERSULUI PROCURORULUI DE PRELUNGIRE A
TERMENULUI ARESTULUI LA DOMICILIU)

procedura încuviințării a fost aplicată pentru că acest fapt este cerut de articolul 188 alin. (6) din Cod, care prevede că termenul, modul de aplicare, de prelungire a duratei și de atac al depunerii arestului la domiciliu sunt similare celor aplicate la dispunerea arestului preventiv.

18. În acest context, fiind constatată incidența procedurii încuviințării prevăzută de articolul 186 alin. (10¹) pct. 2) din Cod, Curtea trebuie să stabilească dacă în prezenta cauză demersul procurorului a fost încuviințat de către un adjunct al Procurorului General în baza unui ordin prin care a fost împuternicit să îndeplinească această acțiune, situație care corespunde textului „în temeiul ordinului emis de Procurorul General”, criticat de către autorul excepției. Pentru a verifica acest fapt, Curtea trebuie să examineze circumstanțele litigiului principal.

19. Astfel, Curtea observă că în prezenta cauză demersul procurorului cu privire la prelungirea măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu nu a fost încuviințat de către un adjunct al Procurorului General în baza unui ordin, ci nemijlocit de către Procurorul General (a se vedea § 4 din prezenta decizie). În această situație, autoritățile statului au aplicat textul „Procurorul General” de la norma criticată la procedura de încuviințare a demersului, însă nu textul „în temeiul ordinului emis de Procurorul General”, așa cum susține autorul excepției. Prin urmare, Curtea reține că prevederile contestate nu sunt incidente la soluționarea cauzei (a se vedea § 82 pct. (3) din HCC nr. 2 din 9 februarie 2016).

20. Curtea constată că, în prezenta cauză, demersul cu privire la prelungirea arestului la domiciliu a fost încuviințat de către Procurorul General și că autorul excepției consideră că încuviințarea demersului în discuție trebuie să ia forma unui act procedural separat (a se vedea § 11 din prezenta decizie). În acest sens, autorul excepției a făcut referire la prevederile articolului 255 alin. (1) din Codul de procedură penală, care prevede că toate acțiunile sau măsurile procesuale dispuse de către organul de urmărire penală se motivează, obligatoriu, în mod separat (a se vedea § 10 din prezenta decizie). Prin urmare, Curtea consideră necesar să examineze și compatibilitatea textului „demersul procurorului de prelungire a termenului arestării preventive urmează a fi încuviințat în scris de către: [...] Procurorul General” de la articolul 186 alin. (10¹) din Cod cu prevederile articolului 20 din Constituție, având în vedere faptul că aceste prevederi au fost aplicate la soluționarea cauzei.

21. Curtea admite că procedura încuviințării de către Procurorul General a demersurilor cu privire la prelungirea măsurilor preventive sub formă de arest la domiciliu are un scop legitim, și anume: (i) controlul legalității demersurilor în discuție până ca acestea să fie depuse în fața instanței; (ii) descurajarea aplicării excesive a măsurilor preventive; (iii) evidența demersurilor.

22. Autorul excepției susține că dreptul la un proces echitabil impune ca procedura încuviințării de către Procurorul General a demersurilor în discuție trebuie să se finalizeze cu emiterea unui act procesual separat și motivat. În acest sens, Curtea reține următoarele.

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 147G/2018
(APROBAREA DEMERSULUI PROCURORULUI DE PRELUNGIRE A
TERMENULUI ARESTULUI LA DOMICILIU)

23. În jurisprudența sa, a fost examinată o situație similară cu privire la necesitatea emiterii unui act procesual separat și motivat de către Procurorul General sau de către adjuncții săi în contextul „acordului” de prelungire a termenului de menținere în calitate de bănuț a persoanei (a se vedea DCC nr. 9 din 19 ianuarie 2017). Astfel, în decizia citată, Curtea a menționat că „acordul” Procurorului General sau al adjuncților săi nu trebuie interpretat ca fiind un act procesual-penal separat de ordonanța de prelungire a termenului de menținere în calitate de bănuț a persoanei. De altfel, ordonanța de prelungire a termenului de menținere în calitate de bănuț constituie un act procesual-penal dispus de către organul de urmărire penală. Ea trebuie să fie motivată, obligatoriu, în mod separat, potrivit exigențelor articolului 255 din Codul de procedură penală (a se vedea § 25 din decizia citată).

24. Curtea observă că, în prezenta cauză, procurorul care a solicitat prelungirea arestului la domiciliu a depus un demers în care a prezentat motivele care stau la baza solicitării sale (a se vedea § 4 din prezenta decizie). Ca și în Decizia nr. 9 din 19 ianuarie 2017, § 25, Curtea nu consideră că încuviințarea Procurorului General trebuie interpretată ca fiind un act procesual-penal separat de demersul cu privire la prelungirea arestului la domiciliu. De altfel, important este ca demersul procurorului să fie motivat în mod suficient.

25. Mai mult, Curtea reține că prin încuviințarea demersului cu privire la prelungirea arestului la domiciliu, motivat de către procurorul de caz, Procurorul General sau adjuncții săi își asumă răspunderea juridică pentru caracterul fundamentat al deciziei lor (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 9 din 19 ianuarie 2017, § 27).

26. Prin urmare, Curtea constată că, chiar dacă autorul excepției contestă textul „demersul procurorului de prelungire a termenului arestării preventive urmează a fi încuviințat în scris de către: [...] Procurorul General” de la articolul 186 alin. (10¹) din Codul de procedură penală, aprobarea în discuție nu contravine exigențelor dreptului la un proces echitabil.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „demersul procurorului de prelungire a termenului arestării preventive urmează a fi încuviințat în scris de către: [...] Procurorul General sau de către un adjunct în temeiul ordinului emis de Procurorul General” de la articolul 186 alin. (10¹) pct. 2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, ridicată de către dl avocat Alexandru Bot, în dosarul nr. 16rj-614/18, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 147G/2018
(APROBAREA DEMERSULUI PROCURORULUI DE PRELUNGIRE A
TERMENULUI ARESTULUI LA DOMICILIU)

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 30 octombrie 2018
DCC nr. 122
Dosarul nr. 147g/2018